

В осінньому періоді вегетації пшениці озимої загальна щільність стану розвитку природних популяцій самців «їздців-афідіід» варіювала в межах від 1–12 екз. Загальна щільність стану розвитку природних популяцій самок «їздців-афідіід» варіювала в межах від 1–10 екз. Масовий пік щільності стану розвитку міжвидових природних популяцій самок і самців «їздців-афідіід» спостерігався з першої декади до другої декади вересня.

УДК 631.526.3:633.34(477)

Нетіс В. І.

Інститут зрошуваного землеробства НААН, сел. Наддніпрянське, м. Херсон, 73483, Україна, e-mail: ivan_netis@mail.ru

ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОЇ ЗА РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ

На зрошуваних землях Півдня України однією з найбільш поширених і рентабельних культур є соя. Вона відзначається досить цінним і рідкісним хімічним складом та високими поживними і кормовими якостями. Зерно сої цінується за високий уміст білка і жиру. Чим їх більше, тим вище його поживна і технологічна цінність. Природні умови цієї зони в поєднанні з поливами сприятливі для вирощування сої з високим умістом білка і жиру. Проте навіть дотримання вимог існуючої технології не гарантує одержання високоякісного її насіння, бо існуючі знання закономірностей формування зерна сої з високим умістом білка і жиру, далеко не повні. Тому ми в 2015–2016 рр. в Інституті зрошуваного землеробства досліджували вплив сорту, фону живлення і норм висіву на хімічний склад зерна сої в умовах зрошення, з метою визначити технологічні заходи, які забезпечують формування високоякісного зерна. Польові досліді проводили за методикою Б. О. Доспехова. Вміст білка в зерні визначали за К'ельдалем (ДСТУ 13496.4-93), жиру – шляхом екстрагування в апараті Сокслета за С. В. Рушковським (ДСТУ 13496, 15-97).

Дослідження показали, що хімічний склад зерна сої значно залежить від сорту, фону живлення і норми висіву. Під впливом цих факторів уміст білка в зерні змінювався від 30,1 до 34,0 %, жиру – від 20,4 до 23,5 %. Оптимізація цих факторів дає можливість формувати зерно сої високої якості. Найбільше білка в зерні сортів 'Аратта' і 'Софія' містилось за інокуляції насіння, а додавання до інокуляції мінеральних добрив N₃₀P₄₀ і N₆₀P₄₀ практично не призводило до подальшого збільшення його вмісту. Норми висіву впливали на вміст білка в зерні залежно від сорту. В зерні сорту 'Аратта' найбільше білка містилось за норми висіву 600 тис. насінин на 1 га, а зменшення або збільшення її призводило до зниження його вмісту на всіх фонах живлення. На сорті 'Софія' густина посіву мало впливала на вміст білка в зерні.

Сорти 'Аратта' і 'Софія' мали практично однаковий вміст білка в зерні – у середньому по досліді 32,9 і 32,7 % відповідно, а жиру більше на 1,8 % містилось в зерні сорту 'Софія'.

Більший збір білка і жиру з одиниці площі посіву забезпечував сорт 'Софія'. Так, у сорту 'Аратта' загальний збір білка складав 469–785 кг/га, жиру – 344–468 кг/га, тоді як у сорту 'Софія' ці показники були значно вищими і склали відповідно 616–848 та 413–534 кг/га, що обумовлено не тільки вищим умістом жиру в його насінні, а й вищою врожайністю. Сорти практично однаково реагували на збільшення норми висіву насіння. Загущення посівів з 400 до 800 тис./га призводило до збільшення збору білка і жиру на всіх фонах живлення, але найбільший їх збір був за норми висіву 600 тис./га. Фон живлення також впливав на збір білка і жиру. Інокуляція насіння і добрива в дозі $N_{30}P_{40}$ сприяли збільшенню цих показників, порівняно з контролем. Найбільший збір білка і жиру обидва сорти забезпечували за норми висіву 600 тис./га та фону живлення $N_{30}P_{40}$ + інокуляція. За таких заходів вирощування сорт 'Софія' забезпечував більший збір білка на 63 кг/га, жиру – на 96 кг/га, ніж сорт 'Аратта'. Застосування вказаного комплексу технологічних заходів вирощування сої при зрошенні забезпечує високий збір білка і жиру з одиниці площі та дозволяє покращити поживну і технологічну цінність її зерна.

УДК 635.652:631.55

Никитюк Т. А.

*Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, пр-т Юності, 16,
м. Вінниця, 21100, Україна, e-mail: drobotanja@mail.ru*

УРОЖАЙНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМИ ВИСІВУ ТА УДОБРЕННЯ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Україна відноситься до традиційних районів вирощування квасолі. Родючі ґрунти, достатня кількість вологи, тепла, світла при досить тривалому безморозному періоді дають можливість одержувати високі врожаї зерна культури, для чого необхідно застосовувати відповідні агротехнічні заходи, які забезпечували б оптимальний ріст і розвиток рослин квасолі звичайної з урахуванням її морфо-біологічних особливостей.

Квасоля серед інших зернобобових культур є стратегічно необхідною високобілковою культурою рослинництва, а економічний та біометричний ефект її вирощування є перспективним і актуальними. Все це сприяло за останні п'ять років зростанню посівних площ під нею із 26,4 до 35,6 тис. га, при цьому середня урожайність становила 1,3–1,5 т/га. Проте потенціал культури становить 3,5–4,0 т/га.

Тому розробка нових та вдосконалення існуючих технологічних прийомів вирощування з використанням високопродуктивних сортів дасть можливість реалізувати генетичний потенціал квасолі звичайної.

Мета досліджень полягала в оптимізації технології вирощування квасолі на основі норми висіву та доз мінеральних добрив.

Дослідження проводились упродовж 2015–2016 рр. на дослідному полі відділу селекції та технології вирощування сої та зернобобових культур

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку